

# การพัฒนาบทบาททางการเมืองของสตรีในเขตตำบลดงหลวง

## อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร\*

### DEVELOPMENT OF FEMINIST'S POLITICAL ROLES IN DONG LUANG SUB-DISTRICT, DONG LUANG DISTRICT, MUKDAHAN PROVINCE

มานิตย์ แวงเมือง

Manit Kwangmueang

พระมหาสนอง ปัจใจปาริ (จันนิล)

Phramaha Sanong Paccopakari (Jamnil)

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครพนม

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Nakhonphanom Buddhist College, Thailand.

E-mail: sanong\_jamnil@yahoo.com

#### บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาททางการเมืองของสตรีและแนวทางในการพัฒนาบทบาททางการเมืองของสตรี ในเขตเทศบาลตำบลดงหลวง อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร พนักงานส่วนราชการ กำนัน และผู้ใหญ่บ้าน ในเขตตำบลดงหลวง อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร จำนวน 59 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลคือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ( $\bar{X}$ ) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการศึกษาพบว่า 1) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาบทบาททางการเมืองของสตรี ในเขตเทศบาลตำบลดงหลวง อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการเลือกตั้ง และด้านการแสดงออกของประชาชน รองลงมาคือ ด้านการเสนอความคิดเห็น ด้านการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมองค์กร และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการจัดตั้งและรวมกลุ่มผลประโยชน์ 2) แนวทางการพัฒนาบทบาททางการเมืองของสตรี ในเขตเทศบาลตำบลดงหลวง อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร พบว่า (1) ด้านการเลือกตั้ง ควรไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้ง เมื่อมีการเลือกตั้ง (2) ด้านการเสนอความคิดเห็น ควรเข้าร่วมเสนอความคิดเห็น

---

\*Received: 30 July 2020; Revised: 21 September 2020; Accepted: 25 November 2020

ในเวทีประชาคมของตำบลทุกครั้งเมื่อมีโอกาส (3) ด้านการจัดตั้งและรวมกลุ่มผลประโยชน์ ควรชักชวนคนในชุมชนรวมตัวกันจัดตั้งกลุ่มต่าง ๆ เพื่อทำกิจกรรมอันเป็นประโยชน์ต่อกลุ่มของตน (4) ด้านการแสดงออกของประชาชน ควรเข้าร่วมโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่เทศบาลจัดทำขึ้น และ (5) ด้านการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมองค์กร ควรร่วมผลักดันการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็น หรือร้องเรียนความเดือดร้อนกับหน่วยงานรัฐได้โดยตรง

**คำสำคัญ:** การพัฒนา, บทบาททางการเมือง,สตรี

## Abstract

This research article had a purpose to study the development of feminist's political roles and guidelines for the development of feminist's political roles in Dong Luang Sub-district, Dong Luang District, Mukdahan Province. This research was a quantitative research. The sample population were 59 people as follow: executives, government employees, village headman and sub-district headman in Dong Luang Sub-district, Dong Luang District, Mukdahan Province. The research tool was a questionnaire. The statistics used for data analysis were mean ( $\bar{X}$ ) and standard deviation (S.D.).

The results of the study found that 1) opinions on the development of feminist's political roles in Dong Luang Sub-district, Dong Luang District, Mukdahan Province was at a high level. Once considering each aspect, it was found that the aspect with the highest average was the electoral aspect and the public expression aspect, then followed by the opinion expression aspect and the changing organizational culture aspect, and the aspect with the lowest average was the establishment and integration of interest groups aspect. 2) Guidelines for the development of feminist's political roles in Dong Luang Sub-district, Dong Luang District, Mukdahan Province found that (1) the electoral aspect, one should always exercise his right to vote when there is an election, (2) the opinion expression aspect, one should participate in the community forum of the sub-district when there is an opportunity, (3) the establishment and integration of interest groups aspect, one should be encouraged to form groups to do activities that benefit their groups, (4) the public expression aspect, one should participate in projects or activities

organized by the municipality, and (5) the changing organizational culture aspect, one should join in pushing for the opportunity for people to express their opinions or complaints directly to government agencies.

**Keywords:** Development, Feminist's Political Roles

## บทนำ

ในอดีตรากฐานความคิดทางประเพณีและวัฒนธรรมสำหรับความเป็นสตรี กำหนดให้สตรีมีบทบาทในการเป็นแม่บ้านที่ต้องดูแลสมาชิกในครอบครัว ประเพณีสามี และเลี้ยงดูบุตรหรือทำงานฝีมือ เนื่องจากผู้หญิงถูกมองว่าเป็นผู้อ่อนแอ ส่วนผู้ชายมีหน้าที่หลักสำคัญในการหาเลี้ยงครอบครัว เช่น การรับราชการตามกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ เพราะผู้ชายถูกมองว่าเข้มแข็ง อดทน ความเป็นผู้นำทั้งภายในและภายนอกครอบครัว อย่างไรก็ตาม เมื่อปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะทางด้านเศรษฐกิจและสังคม รูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างหญิงและชายก็ปรับเปลี่ยนตามไปด้วย เช่น สตรีมีโอกาสด้านการศึกษา และเข้ามาเป็นกำลังแรงงานในตลาดแรงงานเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ทำให้บทบาทดั้งเดิมของหญิงและชายค่อยคลายความชัดเจนลง สตรีเริ่มมีบทบาทในทุกสาขาอาชีพ (ณัฐรินทร์ เฉลิมฤทธิ์วัฒน์, 2559)

ภายหลังจากการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 27 ซึ่งบัญญัติว่า “บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย มีสิทธิและเสรีภาพและได้รับความคุ้มครอง ตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ไม่ว่าด้วยเหตุความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือเหตุอื่นใด จะกระทำมิได้” (ราชกิจจานุเบกษา, 2560) ทำให้มีการตื่นตัวด้านสิทธิเสรีภาพมากขึ้น องค์กรสตรีต่างได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องสิทธิของสตรี โดยรณรงค์ให้สตรีเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ มากขึ้น มีการแก้ไขกฎหมาย กฎ ระเบียบ ในเรื่องของการกีดกันสตรีไม่ให้เข้ามามีบทบาทในส่วนต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นความก้าวหน้าด้านอาชีพ การดำรงตำแหน่งสำคัญๆ ในหน่วยงานราชการต่างๆ และการดำรงตำแหน่งทางด้านการเมืองและการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ (สุพินดา เกิดมาลี, 2547)

อย่างไรก็ตาม แม้สังคมจะตระหนักถึงความสำคัญในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีมากขึ้น และได้มีการดำเนินการในด้านต่าง ๆ หลายด้าน เพื่อส่งเสริมให้สตรีเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้นในด้าน

การเมืองและการบริหารในระดับต่าง ๆ ตั้งแต่ระดับท้องถิ่น ระดับภูมิภาค ระดับประเทศและระดับนานาชาติ จากตัวเลขสถิติในปี พ.ศ. 2558 พบว่า แนวโน้มที่เพิ่มมากขึ้นของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้หญิง ยังคงมีสัดส่วนที่น้อยกว่าผู้ชายมาก โดยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทยเป็นการทั่วไป ในปี พ.ศ. 2554 พบว่า ผู้หญิงเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง คิดเป็นร้อยละ 16.00 และแบบบัญชีรายชื่อ คิดเป็นร้อยละ 15.20 และในปี พ.ศ. 2557 ผู้หญิงได้รับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา คิดเป็นร้อยละ 15.58 ในขณะที่ผู้ชายได้รับเลือกเป็นวุฒิสภาสมาชิกร้อยละ 84.42 ส่วนการเมืองในระดับท้องถิ่น มีผู้หญิงได้รับเลือกตั้งเป็นผู้บริหารในทางการเมืองท้องถิ่นน้อยกว่าร้อยละ 12 มีเพียงนายกเทศบาลนครที่ผู้หญิงได้รับเลือกตั้งถึงร้อยละ 13.04 ในขณะที่ผู้ชายมีสัดส่วนได้รับเลือกตั้งเป็นนายกและสมาชิกสภาสูงถึงร้อยละ 80-90 ซึ่งยังคงเป็นสัดส่วนที่สูงกว่าผู้หญิงอยู่มาก (สำนักกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว, 2562) จากข้อมูลเบื้องต้นชี้ให้เห็นว่า ผู้หญิงมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองและการบริหารในระดับต่ำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ การที่สตรีต้องเผชิญกับปัญหาทั้งในด้านทัศนคติทั้งจากทางสังคมในภาพรวมจากบุรุษและสตรีด้วยกันเอง ซึ่งยังไม่เอื้ออำนวยเท่าที่ควรต่อการให้สตรีเข้ามามีส่วนร่วมและการที่สตรีต้องมีการะแวงในเรื่องของครอบครัว ก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้กระทบต่อการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีด้วย (สุกฤตดา จินดาพรม, 2555)

ตำบลดงหลวง เป็นตำบลเก่าแก่ ตั้งถิ่นฐานอยู่ในเขตเทือกเขาภูพาน ตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 2 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ เมื่อปี พ.ศ. 2359 โดยมีชนเผ่าโซ้ยพวยพามาจากแขวงคำม่วนและแขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) โดยการนำของท้าวเพี้ยแก้ว นครอินทร์ ขยายอาณาบริเวณอยู่ในเขตอำเภอดงหลวง จนมาถึงปัจจุบัน เดิมตำบลดงหลวงเป็นตำบลหนึ่งของอำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ต่อมา Mukdahan ได้ยกฐานะขึ้นเป็นจังหวัด ดงหลวงได้ยกฐานะเป็นกิ่งอำเภอ เมื่อวันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2520 และได้ยกฐานะขึ้นเป็นอำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร ในวันที่ 27 กรกฎาคม พ.ศ. 2527 ตำบลดงหลวงจึงเป็นตำบลหนึ่งของอำเภอดงหลวงตั้งแต่นั้นมา ต่อมาองค์การบริหารส่วนตำบลดงหลวงได้ยกฐานะจากสภาตำบลเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล มีฐานะเป็นนิติบุคคล เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2540 และได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นเทศบาลตำบลดงหลวง ตามประกาศกระทรวงมหาดไทยและมีผลบังคับใช้ เมื่อวันที่ 27 ตุลาคม พ.ศ. 2552 ส่วนสำนักงานเทศบาลตำบลดงหลวง ตั้งอยู่หมู่ที่ 3 บ้านดงหลวง อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร เป็นเทศบาลขนาดเล็ก ต่อมาได้เป็นเทศบาลขนาดกลาง เมื่อวันที่ 4 กันยายน พ.ศ. 2557 (เทศบาลตำบลดงหลวง, 2562) ในปัจจุบันตำบลดงหลวง แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 12 หมู่บ้าน มีจำนวน 1,822 ครัวเรือน และมีจำนวนประชากร 5,820 คน (ธารารัตน์ เชื้อเมืองแสน, 2562)

การมีบทบาททางการเมืองของสตรีในเทศบาลตำบลดงหลวง ถือเป็นพื้นฐานของกระบวนการทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เพื่อนำไปสู่กระบวนการให้ได้มาซึ่งอำนาจทางการเมืองอันชอบธรรมในสังคมประชาธิปไตย และสิ่งสำคัญประการหนึ่ง คือการที่สตรีมีบทบาทในการปกครองประเทศหรือใช้สิทธิเพื่อแสดงบทบาทต่าง ๆ ในทางการเมืองได้โดยตรง ภายใต้กรอบของกฎหมายนั้น ถือเป็นเงื่อนไขอันจำเป็นของระบอบประชาธิปไตย ทั้งในแง่ของหลักการและอุดมการณ์ การมีบทบาททางการเมืองของสตรีในเทศบาลตำบลดงหลวงถือเป็นหัวใจสำคัญ เพราะประชาธิปไตยคงเกิดขึ้นไม่ได้หากปราศจากการมีบทบาทของบุรุษและสตรี ดังนั้น การมีบทบาททางการเมืองของสตรีในเทศบาลตำบลดงหลวง จึงเป็นสิทธิทางการเมืองอย่างเต็มตัว การเข้าร่วมในกระบวนการทางการเมืองเพื่อแสดงเจตนาเกี่ยวกับอำนาจ ผลประโยชน์ แม้กระทั่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยก็บัญญัติรับรองสิทธิความเสมอภาคของบุรุษและสตรีไว้อย่างชัดเจน สังคมไทยได้เปิดโอกาสให้สตรีได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ เช่นเดียวกับบุรุษ โดยเฉพาะการเข้ามามีบทบาททางการเมือง ซึ่งมีการยอมรับบทบาทและความสามารถของสตรีมากยิ่งขึ้น จนเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป จึงกล่าวได้ว่าสตรีได้กลายเป็นกลุ่มพลังทางการเมืองที่มีความสำคัญในสังคม จากค่านิยมในปัจจุบันเชื่อว่าอำนาจทางการเมืองควรที่จะกระจายอำนาจไปสู่สตรีโดยไม่จำกัดเพศ ชนชั้น เชื้อชาติ หรือศาสนา ดังนั้น สตรีควรมีบทบาททางการเมืองอย่างแท้จริง ซึ่งนับว่าเป็นผลดีต่อการเปลี่ยนแปลงในสถานภาพทางการเมืองของสตรี ปัจจัยสำคัญในการเปลี่ยนแปลงเช่นนี้ คือการให้สตรีได้รับโอกาสทางการเมืองเพิ่มมากขึ้น

จากปัญหาดังกล่าว ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาบทบาทการเมืองของสตรี ของเทศบาลตำบลดงหลวง อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาบทบาทการเมืองของสตรี ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชน หมู่บ้าน และตำบลของตนเองต่อไป

### วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาททางการเมืองของสตรี ในเขตเทศบาลตำบลดงหลวง อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร
2. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาบทบาททางการเมืองของสตรี ในเขตเทศบาลตำบลดงหลวง อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร

## วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาบทบาททางการเมืองของสตรี ในเขตเทศบาลตำบล ดงหลวง อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร” นี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้ 1) ประชากร 2) กลุ่มตัวอย่าง 3) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 4) การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ 5) การเก็บรวบรวมข้อมูล 6) การวิเคราะห์ข้อมูล และ 7) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ คณะผู้บริหาร สมาชิกสภาเทศบาล และข้าราชการส่วนท้องถิ่นในเทศบาลตำบลดงหลวง จำนวน 70 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ คณะผู้บริหาร สมาชิกสภาเทศบาล และข้าราชการส่วนท้องถิ่นในเทศบาลตำบลดงหลวง จำนวน 59 คน ที่ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ยามาเน่ (Yamane) ระดับความเชื่อมั่น 95 % (ระดับความคลาดเคลื่อน 5 %)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น เพื่อวัด “การพัฒนาบทบาททางการเมืองของสตรี ในเขตเทศบาลตำบลดงหลวง อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร” ซึ่งได้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะปัจจัยบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบให้เลือกตอบ (Check List) ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และสถานภาพปัจจุบัน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาบทบาทการเมืองของสตรี ในเขตเทศบาลตำบลดงหลวง อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร รวม 5 ด้าน คือ 1) ด้านการเลือกตั้ง 2) ด้านการเสนอความคิดเห็น 3) ด้านการจัดตั้งและรวมกลุ่มผลประโยชน์ 4) ด้านการแสดงออกของประชาชน และ 5) ด้านการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมองค์กร

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ แนวการพัฒนาบทบาทการเมืองของสตรี ในเขตเทศบาลตำบลดงหลวง อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร

4. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ผู้ศึกษาได้หาคุณภาพของเครื่องมือโดยการหาความค่าเที่ยงตรง (Validity) และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1) ศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาบทบาทการเมืองของสตรี ในเขตเทศบาลตำบลดงหลวง อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร เพื่อให้ได้ข้อมูลในการดำเนินการวิจัยที่ถูกต้องแม่นยำ

2) ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถาม และรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาวิเคราะห์เนื้อหา เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

3) สร้างแบบสอบถามเพื่อใช้ในการสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาบทบาททางการเมืองของสตรี ในเขตเทศบาลตำบลดงหลวง อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร

5. การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีวิเคราะห์ข้อมูลด้วย โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยเชิงสังคมศาสตร์ โดยผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามที่รวบรวมได้นำมา วิเคราะห์ข้อมูลโดยค่าสถิติ

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ผู้ศึกษานำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ ดำเนินการหาค่าทางสถิติ วิเคราะห์ข้อมูล นำเสนอในรูปตาราง ประกอบคำบรรยาย ตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเอกสาร

6.2 การวิเคราะห์เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

6.3 วิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาบทบาททางการเมืองของสตรี ในเขตเทศบาลตำบลดงหลวง อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร เป็นแบบสอบถาม มาตรฐานส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2543) โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

## ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเรื่อง “การพัฒนาบทบาททางการเมืองของสตรี ในเขตเทศบาลตำบลดงหลวง อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร” ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอผลการศึกษาดังต่อไปนี้

### 1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อการพัฒนาบทบาททางการเมืองของสตรี ของเทศบาลตำบลดงหลวง อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 67.80 รองลงมาคือ เพศชาย จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 32.20 ด้านอายุของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ 30 - 39 ปี และอายุ 40 - 49 ปี จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 33.90 รองลงมาคือ 50 ปีขึ้นไป จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 16.95 และอายุ 20 - 29 ปี จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 15.25 ระดับการศึกษาผู้ตอบ

แบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาที่ปริญญาตรี จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 52.54 รองลงมา คือ อนุปริญญา หรือเทียบเท่า จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 16.95 อื่น ๆ จำนวน 9 คนคิดเป็นร้อยละ 15.25 มัธยมศึกษา (ม.6) หรือเทียบเท่า จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 8.47 และมัธยมต้น (ม.3) หรือเทียบเท่า จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 6.78 สถานภาพปัจจุบันผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็น หัวหน้าส่วนราชการ/ข้าราชการ จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 71.19 รองลงมาคือ สมาชิกสภาเทศบาล จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 20.34 และคณะผู้บริหาร จำนวน 5 คนคิดเป็นร้อยละ 8.47

**2. ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาบทบาทการเมืองของสตรี ในเทศบาลตำบลดงหลวง อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร** พบว่า ความคิดเห็นของคณะผู้บริหาร สมาชิกสภาเทศบาล และข้าราชการส่วนท้องถิ่นในเทศบาลตำบลดงหลวง ที่มีต่อการพัฒนาบทบาททางการเมืองของสตรี ในเขตเทศบาลตำบลดงหลวง อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ มีผลการศึกษา ดังนี้

**2.1 ด้านการเลือกตั้ง** พบว่า การพัฒนาบทบาททางการเมืองของสตรี ในเขตเทศบาลตำบลดงหลวง อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร ด้านการเลือกตั้ง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อ 1. เมื่อมีการเลือกตั้งท่านได้ไปใช้สิทธิทางการเมือง รองลงมาคือ ข้อ 4. ท่านไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งระดับท้องถิ่นทุกครั้งที่มีการเลือกตั้ง ข้อ 5. ท่านได้แนะนำให้ผู้อื่นไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทุกครั้งที่มีการเลือกตั้ง ข้อ 2. ท่านมีความเข้าใจชัดเจนในวัตถุประสงค์และเห็นความสำคัญของการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ข้อ 8. การใช้สิทธิเลือกตั้งเพราะผู้สมัครให้ความช่วยเหลือเมื่อมีปัญหา ข้อ 7. การใช้สิทธิเลือกตั้งเพราะกลัวจะเสียสิทธิทางการเมือง ข้อ 6. การใช้สิทธิเลือกตั้งเพราะถูกชักชวนจากญาติ เพื่อนฝูง และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 3. ท่านไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งระดับชาติ (สส. สว.) ทุกครั้งที่มีการเลือกตั้ง

**2.2 ด้านการเสนอความคิดเห็น** พบว่า การพัฒนาบทบาททางการเมืองของสตรี ในเขตเทศบาลตำบลดงหลวง อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร ด้านการเสนอความคิดเห็น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อ 6. ท่านทำงานร่วมกับกลุ่มที่ทำงานเกี่ยวกับการแก้ปัญหาในชุมชน รองลงมาคือ ข้อ 3. มีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับโครงการต่าง ๆ ในตำบล ข้อ 4. สนทนาแลกเปลี่ยนข้อมูลกับเพื่อนบ้านเกี่ยวกับการตรวจสอบการทำงานของนักการเมืองท้องถิ่นและหน่วยงานราชการที่ทุจริต ข้อ 7. เสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาด้านต่าง ๆ ในชุมชนของท่านกับหน่วยงานราชการ ข้อ 1. เข้าร่วมเสนอความคิดเห็นในเวทีประชาคมของตำบล ข้อ 5. เคยปรึกษาประสานงานกับทางราชการเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นใน

ชุมชน ข้อ 2. เข้าร่วมรับฟังการประชุมและเสนอความคิดเห็นของการประชุมท้องถิ่น และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 8. ท่านชักชวนให้สมาชิกในชุมชนของท่านมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาชุมชน

**2.3 ด้านการจัดตั้งและรวมกลุ่มผลประโยชน์** พบว่า การพัฒนาบทบาททางการเมืองของสตรีในเขตเทศบาลตำบลดงหลวง อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร ด้านการจัดตั้งและรวมกลุ่มผลประโยชน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อ 7. ผลักดันให้องค์กรเครือข่ายต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมผลักดันนโยบายของรัฐให้เป็นประโยชน์กับส่วนรวม รองลงมาคือ ข้อ 8. ร่วมกับองค์กรเครือข่ายในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ รวมทั้งการเป็นปากเป็นเสียงให้กับประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อน หรือมีความทุกข์ยาก ข้อ 4. ท่านและกลุ่มของท่านร่วมกันต่อรองกับผู้บริหารของเทศบาลเมื่อพบโครงการที่อาจส่งผลกระทบต่อชุมชน เช่น โครงการก่อสร้างโรงงานในพื้นที่การเกษตร ข้อ 3. ท่านและกลุ่มของท่านเรียกร้องสิทธิประโยชน์จากผู้บริหารของเทศบาลให้กับกลุ่มของท่าน เช่น จัดการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มความรู้ในการประกอบอาชีพ ข้อ 2. ท่านเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ ของท้องถิ่น เช่น กลุ่มสตรีแม่บ้าน กลุ่มอาชีพ กลุ่มเกษตรกร กลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรมหรือกลุ่มอาสาสมัครต่าง ๆ ในท้องถิ่น ข้อ 1. ท่านชักชวนคนในชุมชนรวมตัวกันจัดตั้งกลุ่มต่าง ๆ เพื่อทำกิจกรรมอันเป็นประโยชน์ต่อกลุ่มของท่าน ข้อ 5. เมื่อท้องถิ่นของท่านมีปัญหาท่านรวมตัวกับคนในชุมชนเพื่อหาแนวทางแก้ปัญหาร่วมกัน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 6. การเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งขององค์กรเครือข่ายภาคประชาชน

**2.4 ด้านการแสดงออกของประชาชน** พบว่า การพัฒนาบทบาททางการเมืองของ ในเขตเทศบาลตำบลดงหลวง อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร ด้านการแสดงออกของประชาชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อ 1. ท่านเข้าร่วมโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่เทศบาลจัดทำขึ้น เช่น โครงการฝึกอบรม อาชีพ กิจกรรมวันพ้อ เป็นต้น รองลงมาคือ ข้อ 6. ท่านกับกลุ่มเพื่อนนัดพูดคุยกันเกี่ยวกับสถานการณ์ทาง การเมืองและปัญหาสังคมเสมอ ข้อ 5. กรณีท่านพบเห็นหรือมีการกระทำที่เป็นการทุจริตของเทศบาลท่านเคยร้องเรียนหรือชี้เบาะแสด้วยวิธีการต่าง ๆ ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับทราบและตรวจสอบ ข้อ 7. ท่านเข้าร่วมชุมนุมฟังการปราศรัยของนักการเมืองท้องถิ่น หรือนักการเมืองระดับชาติ ข้อ 8. ท่านเข้าร่วมชุมชนประทั่วเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐที่ทุจริต ข้อ 4. ท่านคัดค้านการบริหารงานของเทศบาลที่ดำเนินการแล้วไม่เป็นที่พึงพอใจหรือไม่เป็นประโยชน์กับท้องถิ่นต่อผู้มีหน้าที่รับผิดชอบ ข้อ 3. ท่านติดต่อซักถามหรือขอข้อมูลต่าง ๆ ของเทศบาลที่เป็นประโยชน์กับตัวเอง และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ ข้อ 2. ท่านชักชวนผู้อื่นหรือญาติพี่น้องให้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของเทศบาล

**2.5 ด้านการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมองค์กร** พบว่า การพัฒนาบทบาททางการเมืองของสตรี ในเขตเทศบาลตำบลดงหลวง อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร ด้านการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมองค์กร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อ 3. กรรมการชุมชนหรือตัวแทนของประชาชนต้องเพิ่มการตรวจสอบการทำงานของหน่วยงานภาครัฐ รองลงมาคือ ข้อ 4. มีส่วนในการผลักดันให้องค์กรกำหนดนโยบายและเป้าหมายในการปฏิบัติงานที่ชัดเจน และสามารถปฏิบัติได้ผลจริง ข้อ 8. ผลักดันให้หน่วยงานลงพื้นที่ออกรับฟังปัญหาของประชาชน ข้อ 7. มีส่วนในการคัดเลือกพนักงาน ข้าราชการ และนักการเมืองในการเข้าไปปฏิบัติหน้าที่ ข้อ 6. สอดส่องดูแลการปฏิบัติงานของพนักงานข้าราชการในการมาทำงานและเลิกงานให้ตรงเวลา ข้อ 5. แสดงความคิดเห็นในการกำหนดแนวทางในการปฏิบัติงานของหน่วยงาน ข้อ 2. ผลักดันการเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นหรือ ร้องเรียนความเดือดร้อนกับหน่วยงานรัฐได้โดยตรง และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 1. ท่านคาดหวังให้พนักงานข้าราชการของรัฐ รวมทั้งนักการเมืองปฏิบัติงานด้วยความถูกต้องและเป็นธรรม

### 3. ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาบทบาททางการเมืองของสตรี ในเขตเทศบาลตำบลดงหลวง อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร พบว่า

**3.1 ด้านการเลือกตั้ง** ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอแนวทางดังนี้ 1. เมื่อมีการเลือกตั้งควรไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้ง และ 2. สอดส่องดูแลผู้ลงสมัครเพื่อไม่ให้เกิดการทุจริต

**3.2 ด้านการเสนอความคิดเห็น** ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอแนวทางดังนี้ 1. เข้าร่วมเสนอความคิดเห็นในเวทีประชาคมของตำบลทุกครั้งเมื่อมีโอกาส และ 2. ควรเข้าร่วมรับฟังการประชุมและเสนอความคิดเห็นของการประชุมท้องถิ่น

**3.3 ด้านการจัดตั้งและรวมกลุ่มผลประโยชน์** ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอแนวทางดังนี้ 1. ชักชวนคนในชุมชนรวมตัวกันจัดตั้งกลุ่มต่าง ๆ เพื่อทำกิจกรรมอันเป็นประโยชน์ต่อกลุ่มของท่าน และ 2. เรียก ร้องสิทธิประโยชน์จากผู้บริหารของเทศบาลให้กับกลุ่มของท่าน เช่น จัดการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มความรู้ในการประกอบอาชีพ

**3.4 ด้านการแสดงออกของประชาชน** ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอแนวทางดังนี้ 1. เข้าร่วมโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่เทศบาลจัดทำขึ้น เช่น โครงการฝึกอบรม อาชีพ กิจกรรมวันพ่อ เป็นต้น และ 2. ชักชวนผู้อื่นหรือญาติพี่น้องให้เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของเทศบาล

**3.5 ด้านการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมองค์กร** ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอแนวทางดังนี้ 1. ร่วมผลักดันการเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็น หรือร้องเรียนความเดือดร้อนกับหน่วยงาน

รัฐได้โดยตรง และ 2. ร่วมเป็นกรรมการชุมชนหรือตัวแทนของประชาชน เพื่อตรวจสอบการทำงานของหน่วยงานภาครัฐ

## อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง “การพัฒนabatบาทการเมืองของสตรี ในเขตเทศบาลตำบลงหลวง อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร” มีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปรายผล ดังนี้

**1. ด้านการเลือกตั้ง** พบว่า การพัฒนabatบาททางการเมืองของสตรี ในเขตเทศบาลตำบลงหลวง อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร ด้านการเลือกตั้ง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชิงชัย ศิริโวหาร ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านน้อยชุมชีเหล็ก อำเภอนิคมบ่งพร จังหวัดพิษณุโลก” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนไปลงคะแนนเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะประชาชนได้มีการติดตามข่าวสารการประชาสัมพันธ์การเลือกตั้งอยู่เสมอ ได้เข้าร่วมรับฟังการปราศรัยหาเสียงผู้สมัครรับเลือกตั้งจากสื่อต่าง ๆ มากมาย เช่น โทรทัศน์วิทยุ หนังสือพิมพ์ ทำให้ประชาชนได้มีแนวทางในการตัดสินใจในการนำไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ทั้งการเมืองระดับประเทศหรือการเมืองระดับท้องถิ่น อีกทั้งในปัจจุบันการใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนให้ถือว่าเป็นหน้าที่ที่ต้องไปเลือกตั้ง ไม่อย่างนั้นจะเสียสิทธิในด้านต่าง ๆ มากมาย จึงอาจเป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่ประชาชนให้ความสำคัญในการเลือกตั้ง (ชิงชัย ศิริโวหาร, 2550)

**2. ด้านการเสนอความคิดเห็น** พบว่า การพัฒนabatบาททางการเมืองของสตรี ในเขตเทศบาลตำบลงหลวง อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร ด้านการเสนอความคิดเห็น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ภูสิทธิ์ ชันติกุล ได้วิจัยเรื่อง “รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง 2 ระดับ ได้แก่ ปานกลาง และมาก ซึ่งรายด้านที่อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง และด้านการสนทนาเรื่องการเมือง ส่วนรายด้านที่อยู่ระดับมาก ได้แก่ ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองของชุมชน (ภูสิทธิ์ ชันติกุล, 2553)

**3. ด้านการจัดตั้งและรวมกลุ่มผลประโยชน์** พบว่า การพัฒนabatบาททางการเมืองของสตรี ในเขตเทศบาลตำบลงหลวง อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร ด้านการจัดตั้งและรวมกลุ่มผลประโยชน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของศศิรี อิ่มนพรัตน์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน ปตท. โรงแยกก๊าซ จังหวัดระยอง ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

เมืองของพนักงาน ปตท. จำกัด (มหาชน) โรงแยกก๊าซ จังหวัดระยอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านการไปเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง และด้านการจัดตั้งและรวมกลุ่มผลประโยชน์ (ศศิริ อิ่มนพรัตน์, 2555)

**4. ด้านการแสดงออกของประชาชน** พบว่า การพัฒนาบทบาททางการเมืองของสตรี ในเขตเทศบาลตำบลดงหลวง อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร ด้านการแสดงออกของประชาชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของวรรณิ กมลวิทย์ศิริกุล ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ่อสุพรรณ อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัย พบว่า สตรีในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ่อสุพรรณ อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี มีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับมาก ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ่อสุพรรณ อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 ได้แก่ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน อาชีพ ระยะเวลาที่เข้าอยู่อาศัยในพื้นที่ และการแสดงออกของประชาชน (วรรณิ กมลวิทย์ศิริกุล, 2550)

**5) ด้านการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมองค์กร** พบว่า การพัฒนาบทบาททางการเมืองของสตรี ในเขตเทศบาลตำบลดงหลวง อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร ด้านการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมองค์กร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของกัลยา หนูสาย ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลเขาพระทอง อำเภอลำดวน จังหวัดนครราชสีมา” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลเขาพระทอง อำเภอลำดวน จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลเขาพระทอง อำเภอลำดวน จังหวัดนครราชสีมาส่วนใหญ่มีส่วนร่วมทางการเมือง และปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ รายได้ อาชีพ ลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัยและความรู้ความเข้าใจต่อการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลเขาพระทอง อำเภอลำดวน จังหวัดนครราชสีมา ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 (กัลยา หนูสาย, 2550)

## สรุป/ข้อเสนอแนะ

การศึกษานี้ มุ่งศึกษาการพัฒนาบทบาททางการเมืองของสตรี ในเขตเทศบาลตำบลดงหลวง อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร ใน 5 ด้าน คือ 1) ด้านการเลือกตั้ง 2) ด้านการเสนอความคิดเห็น 3) ด้านการจัดตั้งและรวมกลุ่มผลประโยชน์ 4) ด้านการแสดงออกของประชาชน และ 5) ด้านการปรับเปลี่ยน

วัฒนธรรมองค์กร เพื่อเป็นการยกระดับบทบาททางการเมืองของสตรี ในเขตเทศบาลตำบลดงหลวง อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร ให้เป็นที่ยอมรับมากยิ่งขึ้น และเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชน หมู่บ้านและตำบล โดยการศึกษาพบว่า แนวทางในการพัฒนาบทบาททางการเมืองของสตรีในเขตเทศบาลตำบลดงหลวง อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร ทั้ง 5 ด้านนั้น สตรีควรไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งทุกครั้งมีการเลือกตั้ง และสอดส่องดูแลผู้ลงสมัครเพื่อไม่ให้เกิดการทุจริต ด้านการเสนอความคิดเห็น สตรีควรเข้าร่วมเสนอความคิดเห็นในเวทีประชาคมของตำบลทุกครั้งเมื่อมีโอกาส และควรเข้าร่วมรับฟังการประชุมและเสนอความคิดเห็นของการประชุมท้องถิ่น ด้านการจัดตั้งและรวมกลุ่มผลประโยชน์ สตรีควรชักชวนคนในชุมชนรวมตัวกันจัดตั้งกลุ่มต่าง ๆ เพื่อทำกิจกรรมอันเป็นประโยชน์ต่อกลุ่ม และเรียกร้องสิทธิประโยชน์จากผู้บริหารของเทศบาลให้กับกลุ่มของตน ด้านการแสดงออกของประชาชน สตรีควรเข้าร่วมโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่เทศบาลจัดทำขึ้น และชักชวนผู้อื่นหรือญาติพี่น้องให้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของเทศบาล ด้านการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมองค์กร สตรีควรร่วมผลักดันการเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นหรือร้องเรียนความเดือดร้อนกับหน่วยงานรัฐได้โดยตรง และร่วมเป็นกรรมการชุมชนหรือตัวแทนของประชาชน เพื่อตรวจสอบการทำงานของหน่วยงานภาครัฐ

#### ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรศึกษาการพัฒนาบทบาททางการเมืองของสตรี ในอำเภอต่าง ๆ ของจังหวัดมุกดาหาร
- 2) ควรศึกษาการพัฒนาบทบาททางการเมืองของสตรี ในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด
- 3) ควรศึกษาเรื่องพฤติกรรมทางการเมืองของสตรี ในเขตอำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร

#### เอกสารอ้างอิง

- กัลยา หนูสาย. (2550). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลเขาพระทอง อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช. ใน *รายงานการศึกษานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น*. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ชิงชัย ศิริโวหาร. (2550). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านน้อยชุมชีเหล็ก อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก. ใน *รายงานการศึกษานิพนธ์ร.บ. (การปกครองท้องถิ่น)*. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- ณัฐรินทร์ เณิมฤทธิ์วัฒน์. (2559). การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของสตรีในเขตเทศบาล ตำบลชุมแสง อำเภอลำลูกขัน จังหวัดระยอง. ใน *วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต*, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เทศบาลตำบลดงหลวง. (2562). *ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป*. เรียกใช้เมื่อ 9 กันยายน 2562 จาก <http://www.dongluang.go.th/>.
- ธารารัตน์ เชื้อเมืองแสน. (2562). *ประวัติตำบลดงหลวง*. เรียกใช้เมื่อ 9 กันยายน 2562 จาก <http://tuktatharar889.blog>.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2543). *การวิจัยเบื้องต้น*. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.
- ภูสิทธิ์ ชันติกุล. (2553). รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร. ใน *รายงานวิจัย*. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. (2560). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก หน้า 8 (6 เมษายน 2560).
- วรรณิ กมลวิทย์ศิริกุล. (2550). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ่อสุพรรณ อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี. ใน *รายงานการศึกษานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น*. วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ศลิริ อิ่มนพรัตน์. (2555). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน ปตท. โรงแยกก๊าซ จังหวัดระยอง. ใน *วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมือง และการบริหารจัดการ คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์*. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว. (2558). *รายงานสถานการณ์สตรี ปี 2558*. เรียกใช้เมื่อ 4 สิงหาคม 2562 จาก <http://www.gender.go.th>.
- สุกฤตดา จินดาพรหม. (2555). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตพื้นที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นของภูมิภาคตะวันตก. ใน *วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์*. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุพินดา เกิดมาลี. (2547). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร. ใน *วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.